

Мар'єнко Н.І., Степаненко О.Ю.

ІНДИВІДУАЛЬНА МІНЛИВІСТЬ БУДОВИ ВІЛЬНОЇ ПОВЕРХНІ ЧЕРВ'ЯКА МОЗОЧКА ЛЮДИНИ

**Харківський національний медичний університет
кафедра гістології, цитології та ембріології**

В останні роки значно підвищився інтерес до вивчення анатомії центральної нервової системи (ЦНС) завдяки появі та широкому використанню магнітно-резонансної томографії (МРТ) та комп'ютерної томографії (КТ), що дозволяють вивчати анатомію ЦНС на живих особах. У зв'язку з цим актуальним напрямком морфологічних досліджень мозочка є вивчення норми його будови, що відображає особливості індивідуальної анатомічної мінливості у взаємозв'язку із віковими, статевими та краніотипічними особливостями.

Мета даної роботи – визначити індивідуальну анатомічну мінливість листків сірої речовини вільної поверхні черв'яка мозочка людини з урахуванням статі, морфометричних показників черепа та мозочка, краніотипу.

Дослідження проведено на базі Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи на 230 об'єктах — мозочках трупів людей обох статей (чоловіків – 134, жінок – 96), що померли від причин, не пов'язаних із патологією головного мозку, віком 20-99 років. В ході судово-медичного розтину визначали антропометричні і краніометричні дані і проводили морфометрію мозочка після його виділення із черепної коробки. Потім мозочок фіксували протягом місяця в 10% розчині формаліну, після чого проводили розтин черв'яка чітко по центральній сагітальній площині. Вигляд мозочка на розрізі фотографували за допомогою дзеркального цифрового фотоапарату, після чого проводили аналіз цифрових зображень. Підраховували кількість листків сірої речовини, що формують вільну поверхню черв'яка мозочка. Отримані результати оцінювали статистично.

Вільна поверхня черв'яка мозочка сформована верхівковими листками поверхневих гілок білої речовини, які формують основу десяти класичних часточок черв'яка та півкуль. При цьому форма часточок півкуль відповідає формі часточок черв'яка. Кількість листків сірої речовини визначається особливостями розгалуження білої речовини: чим більше розгалужується біла речовина часточок, тим більше листків сірої речовини знаходиться на вільній поверхні черв'яка. Виявлено, що сумарна кількість листків сірої речовини вільної поверхні варіює від 30 до 52. 30 листків виявлено в 0,51% спостережень, 32 – в 1,02%, 33 – в 0,51%, 34 – в 2,54%, 35 – в 2,54%, 36 – в 3,55%, 37 – в 7,61%, 38 – в 5,58%, 39 – в 10,66%, 40 – в 14,21%, 41 – в 10,15%, 42 – в 6,6%, 43 – в 6,6%, 44 – в 6,6%, 45 – в 6,09%, 46 – в 5,07%, 47 – в 2,03%, 48 – в 3,55%, 49 – в 1,52%, 50 – в 0,51%, 51 – в 1,52%, 52 листка виявлено в 1,02% спостережень. Найчастіше зустрічається 40 листків сірої речовини.

Таким чином, досліджено індивідуальну анатомічну мінливість сумарної кількості листків сірої речовини вільної поверхні черв'яка мозочка людини. Встановлено, що найчастіше зустрічається 39, 40 або 41 листок. Такі варіанти форми можна вважати анатомічним стандартом.